

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom
za celo leto 3 gid. — kr.
za pol leta 1 „ 60 „
za četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja opravištvu v škofjsk. poslopju (Bischofshof.)
Deložniki tisk. društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. —

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

 Zdaj imajo vsi, ki še so nam kaj naročnine za letos dolžni, na zavilku svoja imena modro podčrtana; to je rahli opomin in prošnja, naj se dotični podvizajo nam poslati za ostalo naročnino in zraven tudi naročnino za prihodnje leto, če še hočejo med naročniki „Sl. Gosp.“ ostati, ker drugo leto lista ne moremo nikomu pošiljati, ako nam naročnine naprej ne pošljejo.

Za celo leto znaša za „Slov. Gospodarja“ deležnina 5 fl., — naročnina 3 fl., — za pol leta 1 fl. 60 kr., — za četrt leta 80 kr. Denar se najleži pošlje po poštinih nakaznicah z napisom:

Opravištvu „Slov. Gospodarja“

v Mariboru.

Praska liberalnih poslancev z liberalnimi ministri na Dunaju.

Minulo je nekoliko let od nesrečnega dogodka, ko je lepo oblečen tujec, liberalizem, potrkal na vrata naše velike in lepe Avstrije ter prijazno poprosil, naj ga vzamemo pod streho. Konservativci smo ga brž spoznali, da je nevaren gost in smo svetovali, naj se mu vrata dobro pred nosom zaprejo. Toda večina veljavnih ljudi med nami je vse verovala, kar jim je zvit tujec obetal, sprejeli so ga z velikim veseljem in mu izročili vse gospodarstvo nadjajé se, da bode sedaj pri nas vse napredovalo: poštenost, čednost, svoboda, varnost imetja, časti in življenja, zlasti pa kupčija, obrt in kmetijstvo tako, da bodo ljudje, kakor v nebesih — bogastvo bo povsodi rastlo, dače padale — vse bo uživalo dobrote obnega blagostanja. Tako je liberalizem obetal, tega so se zaslepljeni ljudje nadjali. Ali kako britko so se ukani, kako neizrečeno golfali, ti ubogi, lehkoverni ljudje! Sedaj vidijo in nemilo čutijo, da je bilo vse obetanje — prazno in jalovo. Stari blagostan je preminol, novi ni prišel, pač pa na-

rašča vseobčno siromaštvo. Liberalci tega dolgo niso dali veljati, vendar sedaj je sila tako občna postala in toliko močno pritisnila, da začenjajo celo liberalni poslanci spregledavati, zlasti v dunajskem državnem zboru. Le čuda in škoda je, da ti gospodje samo nesrečne nasledke vidijo in po liberalnih ministrih udrihajo, namesto da bi se popolnem spokorili in krivim naukom lažnjivega liberalizma slovo dali. Sedanji minister, zlasti finančni minister je precej zveden in delaven mož — ali vsa njegova nesreča je, da kot liberalce in ustavovernež mora gospodariti po željah, zaupkah in postavah, koje so mu predpisali liberalni ustavoverni poslanci.

Udrihali so pa ti liberalni gospodje res neusmiljeno po svojih jednako liberalnih ministrih. Tri dni bilo je strašno tepenje in klanje v državnem zboru — toda kri ni tekla — topli so se z besedami. Finančni minister je za l. 1877 zahteval, naj mu državni zbor dovoli porabiti 405 milijonov, ter je ob enem naznanil, da bo zmanjkalo še 28 milijonov. Ta novica je poslance neizmerno razkačila; toliko do sedaj ni zahteval noben minister v Avstriji. Začeli so ubogega ministra, ki je na svoje rame vzel vse grehe liberalizma, strahovito napadati. Prvi je na njega segnol neki Schöfle in revno tožil: kam pridemo, če bo vlada tako naprej dolgove delala in pomanjkljeje kazala; davkeplačilci onemagajo, dače rastejo, obrtnost hira, dela ni, zaslužka ni, siromaštvo povsodi se glasi, skoro ni posestva najti, ki bi ne bilo zadolženo; in kaj dela vlada? Za gosposke izdajamo 64 milijonov več, kakor pred nekoliko leti, uradnikov je vse polno, pisarijam ni konca, ne kraja. . . . Poslanec žl. Plener je finančnemu ministru očital, da se je v računu zopet vrezal; kajti zmanjkalo mu ne bo na leto 28 milijonov, ampak 47 milijonov. Neki Schönerer in zopet neki Steudel, čista liberalca in goreča ustavoverca, sta povdarjala, da je vse nesreče krivo ministerstvo, ki bi lahko pomagalo pa neče; treba mu je le izgnati jezuite, pograbití cerkveno premoženje in uvesti civilni zakon. No, ta gospoda, bo težko

kedaj pamet srečala, čeravno vidita nesrečne nasledke liberalizma in sploh neverstva. Za njima je zajamral ljubljanski poslanec Dolfi Schaffter obžaloval, da veliki državni dolgovi za obresti požrejo na leto 112 milijonov dačnih goldinarjev in l. 1878 celo 121 milijonov. Toda vse liberalne tožnike ministrov prekosil je poslanec Skene iz Dunaja. Rekel je: finančni minister sedi na ministerskem stolu 5 let, in v teh letih je državne stroške pomnožil za 80 milijonov, čeravno je državnega premoženja prodal za 105 milijonov. Kaj bodo naši otroci rekli? Vsled znanega „kraha“ l. 1873 je vzel 85 milijonov na posodo, kam jih je spravil, tega nam še ni povedal. Zlati dolg 48 milijonov v spomladi ni izdal, sedaj pa ne more dobrega kupca dobiti, med tem pa je od juda Rothschilda izposodil 45 milijonov; tako se bližamo vsaki den bolj — državnej krizi. Vlada je od davkeplačilcev iztirjala in prejela neizmerno veliko milijonov, a opravila ž njimi ni veliko; edina skrb bila njej je: ostati na kormilu in je veliko porabila v to, da si je večino v tej zbornici poslancev ohranila (oho). Taka vlada, taki ministri pač najboljše storijo, ako brž — odstopijo. Tolikim napadom nasproti finančni minister ni mogel molčati. Oglasil se je tedaj in krepko in glasno odbil napade liberalnih poslancev rekoč: čudim se, kako liberalni in ustavoverni poslanci napadajo moje postopanje, jaz sem gospodaril, kakor so meni ovi gospodje sami po svojih sklepih v tej državnej zbornici velevali. Tako so mi tudi l. 1873. dovolili vzeti 85 milijonov na posodo, da pomagam po „krahu“ poškodovanim, kar sem tudi storil; 67 milijonov sem razdelil železnicam; 18 milijonov pa obrnil za posojilnice; 7 milijonov sem dobil vrnjenih, 12 še pričakujem in drugih 66 milijonov?? Tega minister ni povedal.

Vsled takega zagovora bili so poslanci še bolj nevoljni in bila je za jezno liberalno večino prava sreča, da njej je poslanec in liberallec Wolf-rum pomagal iz zadrege rekši: res je, veliko nas stane sedanja vlada, a ona tudi veliko stori in izvršuje naše „velikanske“ (? Ured.) misli; ona je nesrečni konkordat podrla in mešnikom upljiv vzela, ona je uvedla novo šolo in porotniške sodnije, zboljšala civilno in kazensko pravdanje (na pr. bagatelno postopanje?) in železnicam pomagala na zdrave (? Ured.) noge. Bodimo složni in podpirajmo svoje sedanje liberalne ministre in sprej-mimo proračun za l. 1877. No, in to se je tudi zgodilo; vkljub velikej jezi so si liberalni gospodje v roke segnoli in z vsemi proti 7 glasom davkeplačilcem naložili kakih 405 milijonov. — Kedaj bo tukaj enkrat že boljše?!

Cerkvene zadeve.

Šolske sestre na Štajerskem.

VII. Poslopje „šol. sester“ v Algersdorfu, sedež matere prednice, je kaj lepo zidovje, 2 nad-

stropja visoko z mnogimi prostornimi, snažnimi in prijaznimi sobami. Sprednje stenje gledi proti mestu Gradcu, kakor da bi vabilo mladino k sebi. Zelo v sredini je kapelica posvečena bl. Devici Mariji. Blagoslovili so to hišo božjo rajni sekovski škof Otokar Marija 31. oktobra 1856 leta. Vseh „sester“ ki spadajo pod mater prednico v Algersdorfu je 86. Izmed teh je 62 z obljubami, druge so v tako imenovanem novicijatu. V „matiški hiši“ v Mariboru je vseh „sester“ skupaj 26. Obe-dve matiški hiši imate odgojilnice — penzionate, v ktere se sprejemajo deklice za poduk, kakor tudi kandidatnje, ki hočejo k družbi „šol. sester“ pristopiti.

Akoravno so „šol. sestre“ v oziru svojega notrajnega in zunajnega društvenega življenja med seboj popolnem jednake, vendar niso tako gledé svojih opravil. Delijo se v 2 dela: 1) sestre učiteljice; 2) sestre, ki se pečajo z domačimi opravki. Od deklic, ki želé v društvo „šol. sester“ stopiti, se posebne za ta lepi stan potrebne lastnosti tirjajo. V „matiški hiši“ v Algersdorfu so sledeče pogodbe: 1) da je deklica rojena od zakonskih starišev; 2) čisto, čednostno življenje; 3) telesno in duševno zdravje; 4) ne sme se nobeden primerljaj najti, da bi v družini bil kak ud zmešane pameti; 5) da družina ni žovasta (škrofulozna); 6) duševna zmožnost, da zamore deklica učiteljski kurs dovršiti, 7) da je ponižna, odkritosrčna, ubogljiva: lastnosti, brez katerih se samostansko življenje ne da misliti, niti nima obstanka; 8) potrebno premoženje, da se zamore deklica med tem, ko se za učiteljstvo pripravlja, z živežem in z vsem potrebnim preskrbeti; 9) da ima ob času pripravljanja za stan „šol. sester“, snažno in čedno obleko; pri preoblačenju še mora vložiti 70 goldinarjev za duhovsko obleko „šol. sester“. Pri tistih deklicah, ki ne mislijo postati učiteljice so v obče jednake pogodbe za sprejem v društvo, izvzemiši 6. in 8. točko; morajo biti razumne in zastopne, ter vedeti pravilno pisati in brati. Deklice, ki se hočejo temu lepemu namenu posvetiti, se navadno sprej-mejo med 15. in 16. letom v hišo „šol. sester“, da se tam ločene od svetá leži za podučevanje pripravljajo. Med 18.—20. letom *) morajo ostre skušnje pred posvetno šolsko gosposko prestati. Na to se pripravlja pod imenom „kandidatinja“. Po dobro prestani skušnji zadobi kandidatinja obleko „šol. sester“ in živi odzdaj kot „novicinija“ v društvu. Novicijat ali preskušnja je začetkoma trajala 1 leto, zdaj navadno trpi 4 leta. Med tem časom je „novicinija“ pod nadzorništvom za to odločene „sestre“, ki jo podučuje v dubovskem življenju. Po preteklem letu stori novinija začasno

*) s tem je popravljena pomota v 43. št. „Gosp.“, kjer je omenjeno bilo, da mora deklica vsaj 18 let stara biti, da se k „šol. sestram“ sprejme, ker že pred temi leti lahko v hiši njihovi stannje; v 18.—20. letu že mora skušnje dokončati.